

ABONAMENT:

pentru
Austro-Ungaria:
Pe an cor. 4.—
Pe 1/2 an c. 2.—
pentru
România și Străinătate
Pe an cor. 10.—
Un nr. 10 fiii. —

OLTEANUL

INSERTIUNI
se primesc cu
prețuri reduse.

Scrisori nefran-
cate se refuză.

Manuscripte nu
se înapoiază.

FOAIE SĂPTĂMĂNALĂ, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

Director: DR. IGAN ȘENCHEA.

Apare Duminica.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Făgăraș, strada Csáky Nr. 3.

Invitare la abonament.

Trăim cu toții vremuri de grele încercări. Lupte crâncene se dau între popoare de milioane. Fiecare zice, că vrea să și salveze existența proprie.

Grele vremuri trăește și ziaristica noastră, care dela începutul ei a fost și este vecinic în luptă.

Luptă crâncenă, plină de jertfe, cari trec peste puterile ei; luptă pentru apărarea și înaintarea neamului românesc.

Se poate un scop mai mare, o țintă mai nobilă, ca aceasta? — Popoarele se prețuiesc astăzi după gradul de cultură, la care s'au ridicat.

Ziaristica unui popor servește în parte foarte mare de bază la aprețierea stărei culturale a unui popor.

Ziaristica noastră îndeplinește nu numai o mare misiune culturală, ci și de apărare națională. Se impune deci de sine datorița fiecărui intelectual și fiecărui econom delă oraș și dela sate a se îngriji, că din casa lui să nu lipsească gazeta românească, care aduce lumină, putere și însuflețire.

»OLTEANUL» va intra în al VII-lea an, și dela înființare s'a pus în serviciul curat și devotat al cauzei românești. A lucrat din răputeri la luminarea, înaintarea culturală, economică și socială a poporului românesc, luptându-se cu lipse și nevoi materiale, pe cari le-au mai mărit și sporit și pedepsele judecătorești de presă.

Nu ne-am abătut dela calea dreaptă și cinstită.

Acum, intrând într'un an nou, în al VII-lea, noua viață voim să aducem și la »Olteanul», să continuăm cu noi

puteri muncă de și luptă pentru înaintarea pe toate terenele a poporului român de peste tot locul și pentru apărarea interesele lui.

Vom fi și pe viitor, ca și până acum, interpreți fideli ai sentimentului general și ai gândirilor poporului românesc.

»OLTEANUL» e singurul organ într'un comitat pur românesc, cu 95% români, la 90,000 locuitori. Nici un comitat din Transilvania nu are mai mare trebuință de un organ de publicitate, ca acest comitat, în care organ să se spună durerile și năcazurile poporului și să se sprijinească apărarea națională din toate puterile de către cărturarii noștri.

Pentru ca »Olteanul» să-și poată îndeplini și pe viitor misiunea sa, are lipsă neapărată de sprijinul moral și material al publicului românesc.

Rugăm deci inteligența noastră românească de pretutindeni, ca să ne dea sprijinul necesar, abonând însuși »Olteanul» și lățindu-l prin abonamente în toate stratele poporului nostru. Iar către iubitul popor zicem: abonați »Olteanul», (care e și foarte ieftin), căci: »Cine are carte, are parte!»

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România și străinătate:	
pe un an	cor. 5.—	pe un an	Lei 10.—
pe o jumătate an	> 2.50	pe o jumătate an	> 5.—
pe un pătrar de an	> 1.25	pe un pătrar de an	> 2.50

Administrația.

Bugetări cu prilejul zilei de Grăciun

Vineri a fost săptămâna, Bisericele apusene au sărbătorit prasnica nașterii lui Iisus Hristos. Peste câteva zile, Biserica orientală, care urmează calendarul vechiu, va prăsnui aceiaș sărbătoare.

Pe aceiaș vreme, noi am oferit, în fie-care an, câteva reflexii pline de evlavie meditațiilor cititorilor noștri.

Să ni se îngăduie să-o facem aceasta și'n anul acesta, și să-i chemăm la picioarele Fiului lui Dumnezeu, îmbrăcat cu umiltele insignii ale unui prunc în leagăn.

Cine putea recunoaște, în acel sărăcăcios staul de animale, în care s'a născut, Cuvântul, care s'a făcut Om? De sigur, că Stapănitorii lumii, mai Marii lumii, nu l'au cunoscut. Aceștia aveau cu totul alte dorințe. Drept aceia, îngerul Domnului nici nu se adresează lor, ci unor păstori săraci, cu inima simplă, cu sufletul curat, cu moravurile nepătate. — Cei dintâi s'ar fi împotrivit glasului ceresc, păstori însă i se supun și își zic îndată unii către alții: »Să mergem dară până la Vifleem, și să vedem cuvântul acesta ce s'a făcut, ca-

re Domnul a ardat nouă. Și s'au întors păstori, slăvind și laudând pre Dumnezeu de toate cele ce au auzit și au văzut, precum s'a zis către dinșii.» (Luca II. 15, 20.)

Cu toate acestea, simplitatea inimii și credința se pot întâlni și'n pozițiile înalte ale societății, și aceste virtuți sunt, în acest caz, cu atât mai vrednice de cinste și respect, cu cât le află așa de rar la acești oameni. Dumnezeu trimise deci îngerul său sub forma unei stele miraculoase, la Magii din Răsărit, cari păstrasera cu scumpătate tradițiile primitive despre nașterea Mesiei. Ei plecară la drum îndată și steaua îi conduce către Ierusalim: *Unde este împăratul Iudeilor, cel ce s'a născut?* ziseră către Irod. La aceasta întrebare, marele rege s'a tulburat; cărturarii norodului s'adună; consultă tradițiile vechi; descoper, că are să se nască în Vifleemul Iudeei. »Mergeți deci, răspunde Irod, la Vifleem, cercetați cu amăruntul pentru prunc, și dacă îl veți afla, să-mi vestiți și mie, ca și eu venind să mă închin lui.»

Ce fățarnicie! El voia să-L omoare, socotind, că-i un concurent primejdios, cași când Cuvântul dumnezeesc s'ar fi coborât din ceriuri, ca să împărățească peste bucățica de pământ supusă domniei lui!

Irod a fost cel dintâi dușman al lui Iisus Hristos. Fiind înșelat, prin mijlocirea unui sfat divin, el a voit să-și răzbu- ne, și nu s'a temut a dispune sacrificarea unei mari mul- țimi de Nevinovați, pentru a ajunge la acest concurent în- chipuit, imaginar, care ar fi putut, mai târziu, să-i clatine tronul din temelii. El, Irod, e tipul acelei regalități anti- creștine, care a sacrificat, în toate timpurile, Evanghelia, față de interesele sale. Aceasta regalitate, reprezentată de împărății și regii păgâni, a recurs pe de o parte la violență și cruzimi; pe de altă, reprezentată de falșii suverani creș- țini, a chemat în ajutorul ei, viclenia și fățarnicia. — Dacă mijloacele erau diferite, scopul era același, și acest scop era sacrificarea lui Iisus Hristos, față de nedreptate, față de interesul individual sau dinastic.

În toate vremurile, și'n toate părțile lumii, au existat regi, cari s'au ridicat, principii, cari s'au unit împotriva lui Dumnezeu și împotriva lui Hristos: »*Să rupem legăturile lor, au zis ei, și să lăpădam dela noi funiile lor*» (Psalm II.) Aceste funii și aceste legături erau cele ale dreptului, ale dreptății; ei nu le voiau. Ei s'au răsculat împotriva legătu- rilor, cu cari D-zeu voia să le strângă puterea lor antiere- ștină, pentru-că voiau să apese popoarele cu lanțurile ne- dreptății. «Dar cel-ce locuiește în ceriu, rîde de sforțările lor zădarnice; Domnul își bate joc de dînșii, atunci va vorbi către dînșii în mânia sa, și în aprinderea sa îi va spăimânta. El le va zice: «Uns-am, pe regele meu în Sion, muntele meu cel sfânt, regele, pe care l-am ales și care va zice: «Am prochemat acest așezământ al Domnului: «Tu ești fiul meu, astăzi te-am născut; cere dela mine; și-ți voi da popoarele drept moștenire, și marginile pământului drept stăpânire; tu cu sceptru de fer îi vei zdrobi; ca va- sele olarului îi vei sfărâma.»

Și acum, regilor, înțelepțiți-Vă; Invățați-Vă, judecători ai pământului! (Psalm II.)

Dar sunt de aceia, cari nu vreau nici să se înțelep- țiască, nici să se învețe. Ei continuă lupta cu Dumnezeu și cu Hristosul său; însă acest Hristos îi va zdrobi după cum a zdrobit pe toți ceilalți.

Puterea anticreștină nu va învinge nici-când, cu toată forța ei aparentă, cu toate armatele ei, cu toată viclenia politice sale, suveranitatea blândă și dreaptă a lui Hristos. Dumnezeu va trimite îngerul său, care va nimici pentru totdeauna toate armatele unor Sennacheribi, și care va face nebune toate planurile unor Achitofeli.

Numai cât puterea anti-creștină, care a început lupta ei — dela nașterea lui Iisus, n-a fost singura în această războire nelegiuită; în ajutorul ei a venit și sofisma, adevă- rată judecata mincinoasă. Că aceasta sofismă s'a ascuns sub masca ereziei sau sub cea a unei necredințe mai mult sau mai puțini învălitate, a fost totdeauna sofisma răsărită împotriva adevărului. Că a fost personificată în Ebion sau în Simon; în Marcion sau Arie; în Nestorie sau Eutihie; că se chiamă Iulian, Voltaire sau Renan, e pentru aceia tot sofisma, al cărei scop, mărturisit ori nu, a fost să așeze gre- șala omenească în locul adevărului lui Dzeu.

Acestor regi ai rațiunii omenești, cari nu voiesc să scuture jugul lui Dumnezeu, decât pentru a încărca sufle- tele cu propriul lor jug, Hristos le zice, ca și regilor pământului: «Domnul mi-a dat popoarele drept moștenire; și marginile pământului drept stăpânire; eu vă voi zdrobi cu sceptrul meu de fer ca vasele olarului.»

El i-a zdrobit, și îi va zdrobi.

Aruncați o privire scurtă asupra istoriei lumii, înce- pând dela săracul leagăn din Vifleem până în zilele no- astre, și spuneți care a fost sfârșitul luptelor îndreptate împotriva lui D-zeu și a Fiului său Iisus Hristos. Unde sunt acei regi anti-creștini, cari voiau să nimicească lumea? — Unde sunt acei sofiști, cari adresau plini de mândrie cătră

ceriu năsbățiile lor? Ce au devenit toți acei regi ai lumii fizice și ai lumii morale, cari își urmăreau cu atâta încă- păținare planurile lor, în contra dreptății și adevărului? — Cadavrele lor au îngrășat acest pământ, pe care îl consi- derau drept moștenire a lor, și pe de asupra osămin- telor lor putrezite planează acest glas mareț al lui Hristos- Dnezeu: «Vă voi zdrobi cu sceptrul meu de fer, ca vasele olarului.»

Alături de suveranii anti-creștini și de sofiști, noi mai observăm un alt dușman al lui Hristos, încă și mai îngrozitor decât ceilalți. El se numia fariseism pe vremea, când s'a născut Hristos; El se chiamă astăzi iezuitism. Ducându-și până la cel din urmă exces ura lui ipocrită împotri- va lui Iisus Hristos, el a arborat steagul; s'a investimântat cu numele Lui vrednic de închinăciune; sub aceasta înfățișare înșelătoare, acest lup îmbrăcat în piele de oaie a pătruns în staulul Domnului; a giugiulit frumos oile pentru a-le omori cu străngerile sale mortale; a răspândit în inima lor o otravă fină, care a nimicit înrânsele ori ce principiu de adevăr și de virtute. El a avut arta de a străforma eroa- rea în adevăr, viciul în virtute, și printr'o adăpare magică, el a dus pe bietele oi ale Domnului până la un așa delir, încât ele se năpustesc, într'o turbare neputincioasă, împo- triva oilor neatînse, cu mai multă furoare decât împotriva dușmanilor declarați ai numelui lui Hristos.

Iezuitismul este vrășmașul cel mai de temut, care s'a răsculat în contra lui D-zeu și a lui Hristos. El e astăzi, cel care dă puterii anti-creștine și sofismei, restul dă pu- tere, ce mai au. El e cea din urmă sforțare a răului contra binelui. Noi asistăm la această luptă, care va fi cea mai de pe urmă.

A venit vremea, când, mulțumită lui Antichrist și amă- gelilor lui, credința aproape a dispărut de pe pământ. E timpul să ridicăm capul și să privim în sus pentru a vedea răscumpărarea, care se apropie. Deacurmezișul norilor tur- mentați și plini de furtuni, care ne împrejmuiesc, putem deja băga de seamă, în Răsărit, steaua, care ne vestește aurora împărăției lui Dumnezeu.

Marile mișcări ale popoarelor, asemenea valurilor unei mări nemărginite, înghit pe zi ce trece suveranitățile anti- creștine; sofisma se epuizează să afle arme, care nu do- vedesc decât neputința proprie; iezuitismul n-a lăsat în sânul creștinismului decât *acea năsemnată turmă* de aleși, că- reia D-zeu i-a încredințat paza nădejdelor. Toate popoare- le mâinate de o activitate febrilă, se mișcă, se agită, sub puterea unei impulsii, în care noi observăm mâna lui D-zeu. Noi călcăm cu pași repezi către realizarea acestei dorințe, pe care Domnul a pus-o în gura tuturor fiilor săi: *Vie împărăția Ta!* Noi mergem cu atât mai sigur spre acest sfârșit, cu cât Provedința este cea, care ne conduce spre el, dealungul valurilor vrășmașe ale despotismului, so- fismei și ale iezuitismului conjurate unele împotriva altora. Furtunile ce se nasc din luptele lor sunt înainte-mergăto- rul liniștii văzduhului și a oamenilor.

Tempestatea fiind odată împrăștiată, soarele dreptății va arunca raze de lumină de o strălucire mult mai curată.

Vie împărăția Ta!

Ea va veni.

Așteptând, să ținem ochii ațintiți spre Răsărit, de unde trebuie să ne vie mântuirea! Să ne rugăm! Să recunoaș- tem, că luptele contradictorii ale vrășmașilor lui Hristos nu sunt decât nașterea, cu multe chinuri, a unui viitor mai bun pentru lume, a unui viitor, în care vor fi realizate a- ceste cuvinte, cu cari îngerul Domnului a salutat leagănul lui Hristos, care tocmai se născuse:

«Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu!

«Pre pământ pace!

«Intre oameni bună-voire!»

Crăciunul.

Moșul, bătrânul moșneag în anul acesta încă să va abate pela vetrele noastre, dar nu va întâlni pe nicăiri un zâmbet, sau un strigăt de bucurie. Desigur, că își va aduce cu drag a-

minte de anii seniai ai tinereții lui, când copiii îl așteptau cu drag, bătrâ- nii își aduceau aminte de zilele tine- rețelor, când în preseara sosirii bătrâ- nului Moș-Crăciun, cutreerău întreg satul cu steaua în mână. Azi, azi a venit vremuri cu mult mai maștere și

pentru bietul Moș-Crăciun. Copiii plâng pe vatra rece după tatăl lor, care a plecat undeva departe, femeia după soțul ei de suferință, iar bătrânii după razemul bătrânețelor lor. În jurul po- mului de Crăciun nu mai stau toți aceia, cari erau acum un an, lipsește

par'că cineva, lipsește tătucul, care alinta pe brațe pe copilași, azi și luminile mijesc atât de trist par'că sunt nește licăriri bolnăvicioase, prevestitoare de nefericiri.

Lipsește acela, care eră sufletul veseliei din seara de Crăciun care era bucuria familiei, azi la masă nu auzi, decât aceeași poveste a copilașilor: *tata a plecat departe și nu știm când să va întoarce, ce bine ar fi de ar fi și el aici lângă pomul de Crăciun.*

Azi totul pare atât de trist și sinistru, frunzele arborilor își cântă o rapsodie înduioșătoare și natura întreagă par'că repetă o veche poveste plină de fiori și de groază.

Au trecut vremurile, cari par'că nu mai vin și nu vor mai veni. — Altădată Crăciunul, era sărbătoarea cea mai frumoasă a omenimei întregi, el reprezenta simbolul cel mai clar a păcii și a dragostei într'adevăr creștine. Era doar sărbătoarea, care ne reamintea de nașterea micului prunc Iisus, care a venit pe lume să rescumpere neamul omenesc din sclăvia păcatului și din jugul umilirei dejositoare. În Villaim, în iescle de dobitoace s'a născut micul Iisus, ingerii vesteau cu glas mare de bucurie nașterea Lui, păstorii vin de j să închină, aducându-i prinosul lor, aur, smirnă și tămâie, prin întreagă firea plutea acordurile dulci a unui cântec îngeresc de bucurie, văile și dealurile răsuna de cântecele de bucurie a păstorilor, cari vesteau nașterea Mântuitorului. Intreaga natură par'că plutea într'un aer cald, sărbătoresc, plin de o mireasmă sfântă. Și micul Iisus din iesclea de dobitoace prevestea lumii o rescumpărare generală din sclăvia păcatului, fața lui strălucea de o bucurie sfântă, ingerii prevesteau ivirea unor aurori cu mult mai bune, cu mult mai prielnice omenimei întregi.

Crăciunul, sărbătoarea nașterii pruncului Iisus a fost și este sărbătoarea, care e simbolul păcii creștine. Azi colindele nu să mai aud, căci zgomotul bubuiturilor de tunuri și de pușci le face să se piardă în acele sunete îngrozitoare. Azi și Moș Crăciun va fi trist, copii cu lacrimi în ochi așteaptă pe cel care e dus departe și nu mai vine, nu știu veni-vor ori nu, orfanii, și mamele plâng după cel depărtat și pierdut. E atâta jale în aceasta sărbătoare, care de va voi bunul D-zeu va rămânea unică în felul ei și va veni iar ivirea unei zori mai luminoase, plină de bucurie, când plini de fericire vom putea cânta cu glas cântarea, care răsună în toate bisericile: *Hristos să naște măriți-L; Hristos din ceruri întâmpinați-L; Hristos pe pământ înălțați-vă; cântați Domnului tot pământul, și cu vesele laudați-L, că s'a preamărit!*

Dee bunul D-zeu, ca încurând să vie ziua păcii, când va înceta războiul și încununată cu o aureolă îngerească în mână cu ramură de oliv va coborâ pe pământ pacea și iubirea creștinească și cu toții vom sta în fața altarului, aducând mulțumită buunului Dzeu: *Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bună învoire!*

Valeriu Crișianu.

Arhiducele moștenitor între Români bucovineni.

În călătoria sa prin Bucovina A. S. Arhiducele a vizitat orașul *Rădăuți*, unde fiind zi de târg, a admirat chipurile voinești și pictoreștile costume românești ale zdravnilor bucovineni, — cari străjuesc mormântul sfânt al marelui Voevod Ștefan cel mare, — de cari a rămas foarte încântat. Poporul aflând cine este, l-au aclamat cu mare entuziasm, cari ovațiuni l-au mișcat până la lacrimi.

De aici Arhiducele a trecut la *Câmpulung*, unde a fost pornit cu sunete de bucium și conduct de torțe. La vorbirea de întâmpinare sosită de primarul orașului, a răspuns *în limba românească*, arătându-și mulțămirea și recunoștința, pentru frumoasa primire.

Asemenea în *Valra Dornei*, a răspuns la vorbirea primarului *în limba românească*.

Aici a primit Arhiducele în audiență pe reprezentanții tuturor autorităților. —

Cel dintâi a fost I. P. S. S. Metropolitul Bucovinei Dr. Vladimir de Repta.

Arhiducele vorbind cu Dr. Dori Popoviciu despre impresiile câștigate despre poporul român în călătoria sa prin Bucovina a făcut următoarea declarațiune:

»Mi-a impus chipurile frumoase și staturile sdravene; Pam aflat înzestrat cu inteligență rară și mă bucur deosebit de mult că am avut prilej să cunosc mai deaproape acest popor etc.

Vineri în 18 Dec. n. a sosit în Gura Humorului moștenitorul tronului austro-ungar, Arhiducele Karol Francisc Iosif, împreună cu soția sa. La întâmpinare i-a eșit prefectul districtului, fruntașii orașului împreună cu primarul Pașchievici, *român îmbrăcat în costum național*, președintele comunității israelite și, preoți români și austriaci etc. Conform uzului primarul i-a eșit înainte cu pâne și sare.

Arhiducele descinzând din tren, s'a interesat de toată populația din districtul Gura Humorului, întrebând câți români sunt în aceea parte, cum o duc în timpul de față, dacă soțiile celor plecați în războiu primesc ajutoare din partea autorităților, etc. apoi

Primarul a recomandat pe voluntarii români, cari în strigăte de »Trăiască« au primit pe moștenitorul tronului.

Acesta a laudat mult vitejia soldaților români ce sunt pe câmpul de bătăe, numindu-i eroi.

S'a interesat apoi de soarta refugiaților, ce au sosit acolo fugind din părțile ocupate de Ruși — spunând că toți vor fi despăgubiți.

La plecare poporul adunat în număr foarte mare, i-au făcut iarăș mari și foarte călduroase ovațiuni. —

Românii Bucovineni cred, că rezboiul și aceasta vizită împărătească, va contribui la schimbarea sorței lor. N. R.

Din senatul român.

În ședința de Sâmbătă în 6/19 Dec. s'a început desbaterea proiectului de răspuns la mesajul Tronului.

Textul proiectului de răspuns la mesaj, care a fost distribuit între senatori, e următorul:

Sire,

Senatul păstrează cu venerațiune amin-

tirea Regelui Carol I, care a legat domnia Sa de 48 de ani de cele mai mari tradițiuni ale trecutului nostru, dându-le o rodnică și glorioasă dezvoltare.

Căpitan viteaz în războiu, înțeleaptă și neadormită călăuză în pace. El a lăsat regatul român în pragul vremurilor tulburate deacum într'o situație, care ne îngăduie să privim viitorul cu încredere.

Indisolubila legătură între națiune și dinastie, care s'a manifestat atât de învederat cu prilejul urcării Majestății Voastre pe tron, este o temeinică garanție pentru noi în grava situațiune internațională de astăzi.

Toate forțele națiunii se strâng în jurul Majestății Voastre, unde de cel mai cald patriotism, dând uitării orice alte preocupări stăpânite numai de gândul de a conlucra din tot sufletul pentru îndeplinirea ursitei Regatului român.

Vom da guvernului Majestății Voastre fără preget tot sprijinul nostru pentru a înfăptui proiectele de lege cerute de actualele împrejurări, cum și pe acelea trebuincioase scumpei noastre armate, mândria și nădejdea națiunii.

Rugăm pe Dumnezeu să ocrotească România și să binevoiască Domnia celui de al doilea Rege al nostru.

Să trăiți Sire, să trăiască M Sa Regina Maria, să trăiască A. S. Regală Principele Moștenitor și întreaga Familie Regală.

(Gaz. Trans)

Dela comisiunea administrativă. (Consiliul municipal).

În ședința din 21 Decembre n. 1914, a comisiunei administrative s'a prezentat rapoartele îndatinate.

Din raportul vicecomitelui reiese, că administrația a decurs în regulă.

Foc a fost în comuna Mărgineni, Copăcel și Ucea de jos, cauzind o pagubă aproape de 3000 cor.

Lucrările economice, în urma timpului frumos, s'au încheiat foarte bine.

Directorul financiar raportează, că s'au încasat: dare directă 74596 cor., taxa militară 2096 cor., dare de spirt 16681 cor., și dare indirectă 54234 cor.

În legătură cu acest raport membrul Dr. Șenchea a adus la desbatere chestia ajutoarelor pentru familiile celor duși în războiu, despre care vorbim în alt loc.

Urmează raportul inșpectorului școiar.

Să înaintează în sațariu — după ani de serviciu — învățătorii: *George Muntean* dela școala gr. or. din Cârța, *Vasile Jaru* dela școala comunală din Vaidarecea, *George Bărbat* dela școala gr. or. din Ucea de sus și *Iuon Ganea* dela școala comunală din Lisa și *George Moldovan* din Șinca veche. — Cererea de ajutor de stat a școalei gr. or. din Holbav, nefiind școala corespunzătoare, — cum afirmă inșpectorul, — să propune ministrului de culte să fie respinsă, iar în contra învățătorului *George Todorașche* s'a ordonat cercetare disciplinară.

A propus apoi, că deoarece-ce întregirea dela stat a salariilor învățătorilor *Nicolae Garoiu* și *Iuon Pușcariu* din Poianamarului s'a detras, întreg salariul să se încasseze dela biserică gr. or. de acolo.

Mare înțelepciune, nu-i vorbă, pentru

că să știe, că întregirea nu-i detrasă *definitiv*, ci numai suspendată,

S'a aprobat alegerea învățătorului *Eustachie Crișan*, la școala comunală din Șinca veche. S'au înaintat spre a 'i se da întregirea salariului dela stat învățătorului *George Comșa* din Galaț, ales acum.

S'a ordonat cercetare disciplinară contra învățătorului *Octavian Alămorean* din Hârseni.

Pierzindu-se steagul național unguresc dela școala confesională gr. or. din Bran, (l'au folosit la alegerea de deputat) a fost judecat scaunul școlar să'l cumpere din banii propii.

Medicul șef comitatenz raportează, că starea sanitară a populațiunii a fost satisfăcătoare în luna lui Novembre.

Tot așa și starea sanitară a vitelor, — după raportul veterinarului șef. *Rap.*

Chestia ajutoarelor.

O chestiune foarte arzătoare pentru familiile celor duși pe câmpul de război este împărțirea lor în ajutorul dat de stat. Multe și în cea mai mare parte îndreptățite plângeri s'au ridicat în contra primăriilor comunale, — dela a căror propuneri atârna darea ajutoarelor. Dar și primăriilor le lipsea așa zicând îndrumările necesare, după cari aveau să purceadă la împărțirea ajutoarelor. — Direcțiunea financiară încă nu avea o bază statorită, care să servească primăriilor comunale de directivă.

Indemnata de multe plângeri și pentru a clarifica chestia aceasta în folosul familiilor avizate și îndreptățite la ajutorare și pentru a ușura și procedura organelor administrative, — membrul *dr. Șenchea* a pus pe tapet chestia aceasta în ședința trecută a comisiei administrative (consiliului municipal), provocând o discuție mai lungă, la care au luat parte mai mulți membri — și — putem constata cu bună voință.

Dr. Șenchea arată, că împărțirea ajutoarelor pentru familiile celor duși în războiu să face în comitatul nostru în mod foarte restrictiv, putem zice *sgârșit*. Plânsurile vin cu sutele din toate părțile, și aproape toate îndreptățite. Stările acestea trebuie să se îndrepteze pe cale administrativă. Roagă deci pe dl. comite suprem, dl. vicecomite și dl. director financiar, ca în sfera lor de activitate să îndrume organele subalterne chemate, — ca la împărțirea ajutoarelor să purceadă cu mai multă echitate și mai mare bunăvoință; de oare ce la noi fiind și anul slab și poporul sărac în urma anilor răi de mai nainte, iar acum în lipsa brațelor de muncă și de câștig, apoi mai fiind averile economilor din Țara Olteului încărcate și cu datorii grele, — lipsele sunt multe și grele mai cu seamă acum în timpul iernei. —

Atrage atențiunea cu deosebire a dlui director de finanță, asupra acestor împrejurări speciale ale comitatului nostru, — pe cari, fiind de nou venit, nu a avut ocaziunea a le cunoaște.

Reflectează dl. comite suprem zicând, că nu tocmai toate plângerile sunt bazate și îndreptățite. Unde s'a convins de abuzuri a luat dispozițiunile necesare. Astfel pe acele primării comunale, cari au reținut ajutoarele pentru dări sau alte sarcini le-a tras în cercetare disciplinară.

Au mai vorbit dl. vicecomite și dl. di-

rector financiar arătând că este necesară statorirea unor principii generale, cari să servească apoi de bază.

Comisiunea a decis în unanimitate, ca să se convoace o anchetă pentru statorirea acelor principii.

Ancheta s'a și ținut sub prezidenția dlui vicecomite *Alexandru Belle*, la care au luat parte toți pretopretorii (subprefecții) și notarii comunali și cercuali precum și alți membri. —

După o discuție mai îndelungată s'au statorit următoarele principii generale:

Să se dea ajutor acelor familii duși în război, cari nu dispun de o proprietate mai mare de 10 jugere; să poată da ajutor și în cazuri când proprietatea trece peste 10 jugere — chiar și până la 30 jugere, — dacă proprietatea este de o calitate slabă, încât venitul ce'l poate aduce nu stă în proporțiune cu mărimea ei: —

În sfârșit trebuie luate în considerare și datorii, cari însărcinează acea avere, fie aceea de ori ce natură, va să zică nu numai cele intabulate.

Și în cazul deci când datorii însărcinează averea în așa măsură, ca sarcinile întrec venitele — încă să poată trece peste 10 jugere, fiind și de calitate bună.

La statorirea acestor directive s'a alăturat și reprezentantul direcțiunii financiare din Brașov, astfel, că nu vor mai obveni divergențe.

Suma s'a stabilit astfel: pentru familiile cu palma zilnic 1 cor. 20 fil. pentru proprietari economi zilnic 2 cor., iar pentru industriași și comercianți 4 cor. pe zi.

O regulă absolut generală e greu a se statorii, din cauza diferenței împrejurărilor, — totuși aceasta o poate ușor înlocui dragostea față de popor, simțul de binefacere și echitatea.

Când organele administrative vor fi conduse de aceste sentimente, — nu vor mai fi plângeri *Rap.*

Societatea de ajutorare Augusta.

Secțiunea din Făgăraș a societății de ajutor *grabnic Augusta*, sub prezidenția dnei *Széll Jozsefné* a săvârșit în anul acesta o nobilă faptă filantropică. Cu concursul tuturor reuniunilor de femei din Făgăraș a împărțit haine calde de iarnă copiilor săraci dela toate școlile primare din Făgăraș, fără deosebire de naționalitate și confesiune.

Din vorbirea dnei prezidente reținem următoarele:

Pericolul comun, avizați unii la alții, simțul de solidaritate ne-a întrunit pe câmpul de binefacere.

Cu toți suntem îngrijorați de viața părinților, a fraților, a fiilor și a soților noștri, suntem una în iubirea de patrie, în bucurie, în jale și în munca de ajutorare.

Școala rebelului ne-a învățat, ca toate durerile împreună să le simțim, toate suferințele să le împărțim; să ne silim, ca toate lacrimile să le ștergem și frunțile înouate să le înșeninăm ș. a.

Cât de bine, de înălțător și folositor ar fi, dacă astfel de sentimente ar stăpâni inimile tuturor factorilor diriguitori din patria comună și după ce vijelia crâncenului război va trece. Să sperăm că așa va fi.

Serbări școlare de Crăciun.

— *Producțiune școlară.* De mai mulți ani, școala elementară gr.-ortodoxă română din loc, a dat în Dumineca premergătoare sărbătorilor Nașterii Domnului, câte o producțiune declamatorie-musicală cu elevii săi, cu care ocazie să împărțiau și deferite articole de îmbrăcăminte tuturor elevilor săraci.

În anul acesta, școala, după ce elevii au primit toți haine și alte daruri din partea societății de ajutorare „Augusta”, n'a întrelăsat d'a da totuși producțiunea obișnuită, al cărei program bogat, constă din următoarele cântări și declamări:

1. Nașterea ta Christoase! 2. Declamația „Cătălușul”. 3. Decl. „Avuția mea”. 4. Decl. „Cântare”. 5. Decl. „Crăciunul copiilor”. 6. „Pe umeri pletele curg rău”. 7. Decl. „Toamna”. 8. Decl. „N'ai mânca ceva”. 9. „La arme!” de Ț. Șt. O. Iosif. 10. Decl. „În seara de Crăciun”. 11. Decl. „Țiganul la fugă”. 12. Decl. „Oltul” de Octavian Goga. 13. „O ce veste minunată”. 14. Decl. „De coadă nici că mi pasă”. 15. Decl. „Doina” de M. Eminescu. 16. „Vino lele'n grădiniță”. 17. Decl. „Toporul și pădurea”. 18. „Trei Doamne și toți trei”. 19. „Sunt vânător...” a fost, mulțumită hărniciei d-lui învățător Miron Neagu, absolvent în teologie, astfel executat, încât a mulțumit asistența numeroasă și aleasă, repetându-se unele puncte din program. *Rap.*

— *Serbarea de Crăciun la școala gr. cat. din loc* s'a ținut Duminecă în 3 Ianuarie v. la 5 oare p. m. cu elevi școlai. Sala școlai a fost ticsită de numeros public, în frunte cu d-na Maria Cernea, vicepreședinta Reun. femeilor române.

Serbarea a fost deschisă de Rev. domn Iacob Popa vicar foraneu prin o cuvântare bine aleasă. A arătat însemnătatea darurilor de Crăciun. În cuvântare a accentuat, că societatea de ajutoare „Augusta”, a mai împărțit haine călduroase la 38 băieți lipsiți, mai ales la aceia acărora părinți sunt duși în războiu, și așa Reuniunea fem. gr. cat. sa îngrijit ca din fondul administrat separat pentru copii săraci să dăruiască și la ceilalți copii din darul său, cari au fost împărțșiți, cu căciuli de iarnă cu haine și cu cărți de școală și de rugciuni cu turte și bomboane.

După cuvântul de deschidere dl. învățător G. Comănariu cu băieții școlai au executat cântece evlavioase și declamații, apoi corul bisericii din nou format sub conducerea dlui învățător a cântat câteva cântece. Apoi d-na Maria Cernea a împărțit darurile băieților. Marimonioșii și făptuitorii acestor daruri primească și pe aceasta cale sincerile mulțumite. *Rap.*

Congresul Ligei Culturale.

Ziarele din România scriu următoarele:

Anunțatul congres al »Ligei culturale« s'a ținut Duminecă în 14 Dec. în sala Opler din Capitală.

Ședința s'a deschis sub președența d-lui Virgil Arion, președintele vechiului comitet.

După cetirea dărei de seamă asupra activității ligei, referitoare la atitudinea României, față de evenimentele din afară, respective față de nevoia înfăptuirii idealului național al Românilor, dare de seamă, care arată că liga lucrând astfel, cum a lucrat

până acum, a avut grija să nu provoace o iritare a spiritelor inoportune și dăunătoare, să nu mărească neîncrederea țării în factorii răspunzători; în urmă, — comitetul și-a depus mandatul.

Darea de seamă a fost cetită de d. Bogdan-Duică, într'o atmosferă foarte agitată.

După dl Duică a vorbit dl Virgil Arion.

Primindu-se demisiunea vechiului comitet, a fost proclamat ca președinte dl N. Iorga.

D-sa a expus modul d-sale de vedere în ce privește direcțiunea, ce trebuie să se dea activității ligei, în legătură cu preocupările și interesele românești actuale.

Au vorbit apoi d-nii Spătaru, Dobrescu, Leonte Moldovanu, Delavrancea și Em. Antonescu despre însemnătatea și posibilitatea realizării idealului național în împrejurările, ce se desfășoară dincolo de hotărâle țării.

Oratorii au fost de acord că acțiunea ligei pentru pregătirea înfăptuirii acestui mare ideal nu trebuie să mai întârzie, fiind aproape ziua, în care România va avea să-și spună cuvântul său, și că de acum »liga pentru unitatea culturală« trebuie să devină »Liga pentru unitatea națională«. A urmat apoi alegerea noului comitet.

Fiind vorba de alegerea noului comitet, s'a propus președinția dlui N. Iorga; dar d-sa a refuzat, spunând că se mulțumește să fie numai membru al comitetului.

Comitetul a fost astfel alcătuit: președinte *Dr. Vasile Lucaci*; membrii: d-nii *N. Filipescu, Tache Ionescu, dr. Istrati, N. Iorga, Delavrancea, I. Grădișteanu, I. Măndrescu și Octavian Goga*.

În urmă dl N. Iorga a propus un program de activitate al ligei, votat de congres prin aclamare, program în sensul că se dă mandat noului comitet să popularizeze singura politică externă, pe care liga se crede datoare s'o facă, și care e aceea ce se poate face pentru înfăptuirea idealului național. Pentru servirea scopului urmărit comitetul va face să apară la 1 Ianuarie foaia »Uniunea națională«. Fondurile necesare se vor strânge prin liste de subscripție.

Constituirea ligei italo-române.

În corpurile legiuitoare italiene s'a constituit în Roma o ligă italo-română, având de scop să strângă tot mai mult legăturile de pretenie și de interese între cele două state latine România și Italia.

La adunarea de constituire, au participat numeroși bărbați de stat ai Italiei.

După dorința celor prezenți, deputatul *Artom* ca președinte explică motivele cari au făcut pe colonia de a se face premergătorul Ligei italo-române. D-sa crede că urmând politica Romei vechi, trebuie să se întoarcă spre această oază latină, așezată prin prevederea romană în inima Balcanilor.

Vorbitorul face aluzie în însemnătatea economică și comercială ce ar putea avea o mai intimă unire între România și Italia și la inițiativele fertile ce s'ar putea lua pe câmpul artistic, literar și intelectual.

Dl *Artom* este viu aplaudat, la încheiere zice: că din toate părțile se ridică o plângere unanimă, ca România și Italia să se ridice ca o rază de speranță pentru orizontul Europei.

În urmă a avut loc o discuțiune înălțătoare, la care a luat parte mulți deputați

și s'a stabilit a se declara constituit cu prezenții și cu aderenții comitetul Ligei Italo-Române. Dl *Artom* a fost însărcinat să numească o comisiune executivă spre a stabili programul ligei și modalitățile, prin cari ea va trebui să fie definitiv constituită.

Vitejia ostașilor români.

Ei nu se laudă pe sine, că au făcut cutare și cutare mare vitejie. La ei *faptele* vorbesc și lauda le vine de la cei chemați. Astfel s'a dat următoarea știre oficială:

«*O îndrăzneală bravură a săvârșit regimentul de infanterie Nr. 31. În 17 Dec. n. pe când înaintam spre Przedborz. Sublocotenentul Steinfeldler comanda o trupă de avangardă a unei coloane de-a noastre, care trupă izbindu-se de mai multe ori cu dușmanul a ajuns la 4 oare d. a. înaintea Przerdorz-ului. Unii spuneau, că trupele noastre, cari înaintaseră ceva mai înainte, încă nu puteau să fi ajuns pe țărmul drept al Piliței. Afară de-aceia lăsându-se întunerecul de-abinelea nu se putea ști cu siguranță, dacă se va comanda atacul asupra Przerdorz-ului ori nu.*

Sublocotenentul Steinfeldler însă ne mai așteptând comanda, s'a îndreptat spre cele câteva grinzii, cari mai rămăseseră întregi din podul aruncat în aer de peste râul Pilița, a trecut râul, a alungat soldații dușmani, cari mai rămăseseră încă în Przerdorz și a ocupat partea ostică a orașului. — Pătrunzând Steinfeldler și ostașii săi în Przerdorz, comandamentul a aflat, că dușmanul s'a hotărât să nu mai opună nici o rezistență pe țărmul de răsărit al Piliței. Afară de aceasta trupa lui Steinfeldler a mai făcut și prizonieri și a capturat o cantitate mare de muniție, pe care dușmanul surprins n'a putut-o transporta mai departe.

Arhiducele *Frideric*, generalisimul armatelor noastre drept recunoștință pentru atacul dus vitejește la îndeplinire l'a avansat la rangul de locotenent pe sublocotenentul curajos și fercheș („schneidig“), care de două luni de zile își conduce batalionul cu multă prevedere».

Intr'un interviu acordat reprezentantului ziarului »Az Est« arhiducele *Francisc* s'a exprimat în următorul mod despre asaltul soldaților români asupra orașului Przerdorz:

A fost *minunat de frumos* ceea-ce au făcut soldații din regimentul 31. Din rapoartele ce mi-au sosit știu, că un singur batalion al acestui regiment, sub conducerea unui sublocotenent a luat cu asalt orașul Przerdorz din Polonia».

În legătură cu fapta vitejească a regimentului 31 d-l căpitan *Baier*, comandantul spitalului de rezervă din casarma Neagră scrie următoarele rânduri:

Localitățile *Piotrkow* și *Przerdorz* au fost luate cu asalt de regimentele 31 și 34. Vă rog să luați la cunoștință, că primul regiment (31) este un *regiment românesc*, iar celalalt un regiment în *preponderanță slovac*. Deoarece chiar și în țară la noi numai rar se știe, din ce națiune e recrutat cutare regiment, ar fi de dorit să se indice aceasta cu orice prilej. La *Aspern* a purtat steagul regimentului 31 arhiducele *Karl*, iar eroii l-au urmat! Lupta aceea a fost câștigată de aceiaș persoană, pe care o aflăm eternizată în istorie.

Cu stimă *Baier*, căpitan.

D-l căpitan *Baier* a scris rândurile de mai sus desigur în urma faptului eronat publicat de unele ziare streine, cari vorbind de fapta eroică a regimentului 31, au spus, că acest regiment e compus din *Săcui și Sasi*. »*Gazeta*»

Se știe că soldații regimentului 31 să recrutează în parte foarte mare din comunele românești ale comitatului *Făgăraș*, ai cărui locuitori 95 la sută sunt români.

Corespondentul *Kéri Pál* scrie în un raport al său în foaia »*Az Est*», că un maior ungar bolnav în un spital din *Pesta*, i-a spus că a atăcat o poziție dușmană, care era înșanțuită, așa că cu două companii de »*valachi*« a încunjurat pe dușman, iar cu alte două companii, una de săcui și alta de sași, a început asaltul. *Pe valachi nu a fost în stare a-i reținea, aceștia au gătat cu întreg batalionul rusesc, — cu 900 de oameni.*

Le recomandăm acestea în atenția bărfitorilor de pe la noi!

Fapte, fapte, nu vorbe late și umflăte domnilor! *M. r.*

Comanda militară publică următorul

A V I Z,

pentru prezentarea sub drapel.

În urma chemării generale a indivizilor obligați la gloate, sunt datori a se prezenta pentru serviciul activ de gloate în ziua de 16 Ianuarie 1915 la sediul Comandei r. u. de completare a honvezimei și respective al Comandei districtuale imp. și reg. de completare indicate de foaia de legitimare pentru glotași, toți acei indivizi obligați la gloate, cari s'au născut în anii 1887, 1888, 1889 și 1890 și cari cu ocaziunea inspecțiunii pentru înfățișare a glotașilor ținute în restimpul dintre ziua de 16 Noemvrie până la 31 Decemvrie, precum și cu ocaziunea inspecțiunilor supletorie de înfățișare au fost aflați abili pentru serviciul de arme sub gloate.

Tot în ziua de 16 Ianuarie a anului 1915 sunt datori a se prezenta la locul mai sus indicat acei indivizi obligați la gloate născuți în anii 1894, 1893 și 1892, cari au fost aflați abili.

Aceia cari să prezentează, trebuie să aducă cu sine învelitoare (țol) de iarnă, alb-turi și vestminte peptar cu mâneci împletit din humbac, palton de iarnă, încălțăminte tari, unelte de masă, un blid, deseag și hrană pe două zile.

Cu ocaziunea prezentării, poate călătorii gratuit pe calea ferată în clasa a treia.

Acei indivizi obligați la gloate aflați abili cărora nu s'a eliberat foaia de legitimare pentru glotași, dela primăria comunei vor avea bilet ce-i va îndreptăți la călătoria gratuită pe calea ferată.

Acel individ obligat la gloate, carele fiind chemat nu s'a prezentat în vremea și la locul prefipt, va fi adus cu putere armată și conform § 4 din articolul de lege XXI. din anul 1890, despre pedepsirea neascultării manifestate față de poruncă de chemare, va fi pedepsit cu închisoare până la doi ani.

Reviste supletorii de înfățișare.

În sediile Comandelor r. u. de completare ale honvezimei în zilele de 4 și 5

*Januarie precum și în zilele de 25 și 26
ianuarie ale anului 1915.*

La acestea inspecțiuni supletorii de înfățișare sunt datorii a să prezenta toți acei obligați la gloate născuți în restimpul dintre anii 1878 până la 1890, inclusiv precum și cei născuți în anii 1894, 1893 și 1892, cari au fost chhemati la inspecțiunile de înfățișare pentru glotași, ținute în zilele dintre 16 Noemvrie și 31 Decemvrie, dară din orice motiv nu s'au înfățișat.

Dat în luna Decemvrie anul 1914.

RĂZBOIUL.

— Telegramă oficioasă. —

In contra aripei drepte a noastră înaintată până la Krosno și Jaslo, comanda rusească văzându-se prin aceasta tare amenințată, a concentrat puteri covârșitoare, dinaintea căreia trupele noastre sau retras fără pierderi până la granițele comitatelor (județelor) Sáros și Zemplén, unde au ținut pe loc dușmanul și așteaptă trupe nouă (întăriri). Aceste mișcări formează unul din momentele dezvoltării favorabile pe marele câmp de rezbel rusec. Pe toate celelalte puncte am respins contra atacurile rusești, cauzându-le mari pierderi. Ofensiva noastră spre răsărit și răsărit-meazănoapte înaintază cu siguranță, din strămtăoarea Uzsoak am alungat pe dușmanul și l'am împins până în Galizia; și sperăm, că îl vom izgoni și trupele dușmane alungate până la granița de nord a comitatelor Bereg și Mármaros. Este nădejde bazată, că de ofensiva rusească îndreptată în contra interiorului țării noastre nu trebuie să ne temem.

— Pe câmpul de rezbel dela mișcări este pauză, opera de atacurile neînsemnate și respinse ale Montenegrenilor. Căci nu sunt trupe dușmane pe teritoriul țării noastre. Intregirea restituirea trupelor noastre decurge în mod favorabil.

Berlin 3 Ianuarie n. — Pe câmpul de operați dela vest, spre nord, dela Nieuport, în Dune am respins atacurile Francezilor îndreptate în contra pozițiilor noastre de-acolo. — Am respins atacurile violente, pe cari Francezii le-au îndreptat în contra fronturilor noastre din nordul Verdunului, apoi la Ailly-Apremont, precum și spre nord, dela Commercy. Francezii au avut cam pierderi grele. Le-am capturat trei ofițeri și 100 de soldați. Cu această ocaziune le-au succes trupelor noastre să ocupe Bois-Brule, pentru care s'au dat lupte de mai multe zile.

Conform unui comunicat oficial francez trupele franceze înaintază pas de pas în localitatea Steinbac.

Pe câmpul de operații dela ost, la hotarul Prusiei ostice situația e neschimbată. Ofensiva noastră în raioanele Bzura și Rawka a progresat în urma timpului într-o câțiva favorabil.

In Polonia, în ostul Piliței, n'a obvenit nimic de remarcă.

Berlin 3 Ianuarie n. — Pe câmpul de operații dela vest:

Pe întreg frontul dela vest au decurseri lupte de artilerie. Infanteria dușmană a atacat numai spre nord-vest dela Saint Mo-

nehould. Am respins însă acest atac cauzând francezilor pierderi.

Pe câmpul de operații dela ost: In Prusia ostică spre vest dela Vistula le-a succes trupelor noastre după o luptă vehementă de mai multe zile, ca să ocupe însemnatul punct de sprijin rusec Borzynow, o poziție foarte bine întărită. In acest răstimp am făcut prizonieri 1000 de Ruși și am capturat 6 mitralieze, Rușii au încercat prin trei atacuri de noapte să-și recucerească Borzynowul, dar totdeauna i am respins cauzându-le pierderi grele. Ofensiva noastră a progresat cu încetul și în ostul Rawei. Succesele rusești dela Inowlodz, despre cari succese amintesc de mai multeori comunicatele oficiale rusești, sunt simple scornituri. Toate atacurile rusești din acest ținut le-am respins cauzând dușmanului mari pierderi.

NOUTAȚI.

— Moratoriu pentru România. Pe birourile parlamentului român s'a depus un proiect lege pentru acordarea unui moratoriu pentru plățile în străinătate.

Iată cari sunt principalele dispozițiuni ale acestui proiect de lege:

O amânare a plăților pentru o durată de trei luni, începând dela promulgarea acestei legi, va fi acordată comercianților, societăților comerciale, băncilor, ca și particularilor pentru a împlini angajamentele lor, provenind din afaceri comerciale sau civile, cu sau fără termen, contractate cu străinătatea înainte de promulgarea legii, și plătibile în țară sau în străinătate. Dobânzile convenționale sau în absența unei convențiuni, o dobândă egală cu scontul oficial al Băncii Naționale, mărit cu unu la sută, va fi percepută din ziua scadenței până la aceea a plății, afară numai de o convenție contrară.

Giranții și toate celelalte persoane obligate vor beneficia de această amânare. Nici o declarație de faliment pentru neplata unor asemenea datorii, nu va putea fi pronunțată în cursul duratei moratorului. La exprimarea termenului de trei luni, vor putea fi acordate alte prelungiri de trei luni sau mai puțin de trei luni, după trebuință prin decret regal, după propunerea ministrului de justiție, autorizat de consiliul de miniștri.

— Invățații belgieni. Mai toți învățații belgieni s'a refugiat în Anglia. Societățile științifice de tot felul au luat inițiativa să le ajute traiul, să le găsească de lucru. S'au format mai multe comitete în această privință.

— Cu ce se ocupă Edison? Cu multe. Așa a declarat la congresul electricianilor din Filadelfia, că în prezent îl interesează mai mult chestiunea de a face ca aripile aeroplanului să se miște ca acelea ale pasărilor, dar nu încet, ci extraordinar de repede, să se înalțe și să se lase, de pildă de două sute de ori pe minut. Speră apoi să dețină o mare energie electrică din . . . carbon și perfecționează cinematograful făcându-l și eften, așa ca să nu coste fiecare film decât numai câțive gologani.

— Viața în linia de foc. Un corespondent din Paris a ziarului londonez Times scrie interesante amănunte despre viața soldaților din frontul francez și german dealungul râului Asine, unde pozițiile sunt ne-

schimbate de luni de zile. Nicăiri pe întreg frontul, trupele nu s'au aranjat cu atâta comoditate ca aici. Prin multe locuri în tranșee vieața decurge cu atâta regularitate, ca într-un institut sau oficiu. Prin o aprobare tacită s'a primit de ambele părți ca regulă, ca până dimineața la cinci și jumătate, încetează orice ostilitate. In timpul acesta nu se aude nici o împușcătură. La patru ore dimineața, soldații ies din șanțuri se preumblă dealungul frontului, se spală și după cinci și jumătate fiecare e la locul său. La 11 oare de nou se face liniște; în timpul acesta se duce amiaza ostașilor în tranșee, fără nici o greutate. In multe locuri unde șanțurile sunt aproape unul de celalalt, soldații se cunosc pe nume.

Artileria franceză deasemenea s'a aranjat ca acasă. Intr'o zi s'a aranjat un concert filantropic cu taxa de intrare de 5 centimi, în program figura un elev a unui conservator din Paris. Dar au timp și voie și de glume. Intr'o zi se raportează căpitanului, că germanii au trecut râul Aisne. La început i-a cuprins pe toți mare mirare, dar apoi s'au liniștit aflând, că cei cari au trecut: „parte au fost uciși parte răniți, iar ceilalți prinși“. Mai târziu s'a descoperit, că tot lucrul a fost o glumă. Trei soldați germani au trecut râul, unul a fost împușcat al doilea rănit, iar al treilea a căzut prinsoner.

— Un caz curios. Un soldat a fost lovit într'una din ultimele lupte de un glonț drept în frunte. Glonțul a eșit prin partea opusă, dar omul n'a murit. Atât a observat el, că tot ce vedea era verde. La spital tot numai verde vedea, altfel nu avea nici o durere.

— Varșovia, oraș de aproape 800.000 locuitori, dintre cari una a treia sunt evrei. Se află în Polonia rusească. Intregul guvernământ e situat în basinul Vistulei. Re-numit prin oenele de sare din Wieliczka. Orașul e centru industrial și comercial foarte activ. E recedința guvernatorului general al Polouiei. Universitatea are 800 studenți, biblioteca națională 550.000 volume. Orașul acesta a avut și el o istorie foarte agitată. In 1905—1906 a fost aici o mare revoluție înăbușită în sânge.

— Belgrad, la revărsarea Savei în Dunăre, e format din citadelă și oraș, citadela fiind pe un deal, unde se află și mormântul lui Kara Mustafa, cele mai multe fortărețe datează din 1717, de pe timpul prințului Eugen. Are o universitate 1000 studenți, o bibliotecă națională (50.000 volume), un muzeu, un teatru (1871) etc. Belgradul e central de export al Serbiei. Populația 80.000 locuitori. Oraș istoric unde s'au petrecut numeroase tragedii.

— Lodz, oraș în Polonia rusească, guvernământul Pietrikom, pe râul Lodka. E al cincilea oraș mare din imperiul rusec; populația se ridică la 400.000 locuitori, cei mai mulți polonezi, germani și evrei.

Are numerease stabilimente industriale cu peste 30.000 lucrători, producând anual 150 milioane lei. Are multe școli tehnice.

— Blănurile. Rusia este țara care expoartă blăni în toată lumea și mai cu seamă în toată Europa. Războiul actual va face ca blănille să scumpească, mai ales în țările cu care Rusia s'află în război. Blănille în chestiune sunt procurate din Siberia septentrională, Vologda, Arhanghel, Perm și Viatka.

— Tinctura de iod joacă un rol foarte mare în actualul război, de oarece e cel mai bun desinfectant pentru răni. Fran-

cezii expediază pe câmpul de luptă, pe fiecare zi câte 25000 sticlute cu tinctură de iod, iar primul transport, plătit de baronul Henri de Rothschild, a fost de 250.000 sticlute cu tinctură de iod.

Știința culinară. E o artă și e și o știință, căci se ocupă și de invenții, bucătăria. Ce însemnătate are, dovedește faptul că Englezi, oamenii cei mai practici din lume, au angajat pentru armata lor care se luptă în Franța, 1000 de bucătari. Și mai mare însemnătate au acești mari bucătari de oarece au fost aleși de însuși d. Herman Senn, supranumit »lordul Kitchener al bucătăriei«. Ajunge să știi că d. Senn, e o mare autoritate culinară, de oarece cunoaște 300 de moduri pentru a prepara cartofi.

— **Conservarea laptelui.** Cel mai nou metod pentru conservarea laptelui și cel mai bun, e înghețarea lui. Îndată ce e muls, laptele e înghețat în blocuri de 10—15 kgr., iar aceste blocuri sunt puse în recipiente speciale, între interstiții turnându-se lapte pasteurizat la o temperatură de 4 grade. Cu modul acesta, laptele să facă și înconjurul pământului și tot proaspăt va fi.

Tărâțe pentru proprietarii de vite.

Ministrul de agricultură ne vestește că a luat măsurile de lipsă ca proprietarii de vite în împrejurările extra-ordinare în care ne găsim, să-și poată procura (cumpăra) cantitatea de tărâțe de care au trebuință, cu preț corespunzător.

În acest scop, dl ministru a legat atât la morile din capitală cât și la cele din provincie depozite mai mari de tărâțe, pe cari le pune în vânzare, pentru proprietarii cu prețul original (fără urcare).

Prețul tărâțelor, după maza metrică este:

- a) a tărâțelor de grâu și de săcară 14 coroane.
- b) a tărâțelor de orz 16 cor.
- c) a tărâțelor de cucuruz 10 coroane 50 bani.

Dacă unele dintre mori ar pune în vânzare tărâțe de orz amestecate cu tărâțe de grâu sau de săcară, prețul acestor fel de tărâțe se socotește după prețul de sus și în proporția cantității amestecate.

Prețul tărâțelor, nu și al sacilor, se plătește în bani gata, la luarea în primire a tărâțelor în moara de unde se cumpără sau în magazinul ei.

Tărâțele să pot procura dela morile singuratiche, pe temeiul *asemnării inspectoratelor reg. de agricultură* (m. kir. gazdasági felügyelőség). Așa dar proprietarii, cari doresc să cumpere tărâțe să se adreseze la inspectorul de agricultură din comitat, căruia să-i dovedească cu *atestatul primăriei comunale numărul vitelor pe cari voește să le nutrească cu tărâțe* și în legătură cu aceasta, *cantitatea de tărâțe de câtă are trebuință la nutrire pe o lună de zile*, deoarece nime nu poate să cumpere mai multe tărâțe decât pentru trebuințele pe o lună și nici inspectorul nu e îndreptățit a semna cantitate mai mare.

Pe baza asemnării inspectorului proprietarul poate să cumpere tărâțele dela morile pe cari le va numi (designa) inspectorul.

Să atrage băgarea de seamă asupra *tărâțelor de cucuruz*, cari până aici nu prea erau cunoscute, dar cari, după părerea celor pricepuți, sunt de mare valoare, față de prețul redus cu care se pun în vânzare. Unica scădere a lor este că proporțional sunt mai ușoare și apoi că de oarece se strică mai curând, nu poate fi ținute timp mai îndelungat în saci. Din acestea cauze este potrivit ca proprietarii înșiși să afle dela diferitele mori, când anume macină cucuruz,

ca astfel să poată transporta tărâțele îndată după măcinat.

Sibiu, 22 Decembrie n. 1914.
Comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu.

Pant. Lucuța,
prezident.

Vic. Tordășianu,
secretar

Un cântec despre un păr.

În capul satului era un păr mare: primăvara părea o căpiță de flori. Casa unui fruntaș era de partea cealaltă a drumului. Poarta de fier era ca a unui castel; pe fata țaranului fruntaș o chema Perrine.

Eram fidanțași.

Era de șaptesprezece ani. Câte roze pe fața ei. Atâtea câte pe pom. Sub acel păr am întrebat-o:

— Perrine scumpa mea Perrine, când ne va fi cununia?

Totui zimbea pe ea: șuvițele, cu cari se juca vântul zburdalnic, talia ei elegantă, mâna cu care apleca crengile rozelor sălbatiche, ca să le miroase, fruntea ei curată iar între buzele ei roșii dinții aceia albi.

A cât de mult am iubit-o!

— Cam pe timpul culesului de vii, ne va fi cununia — îmi răspunse ea — decumva nu te va lua împăratul de soldat!

Când a sosit ziua asentării, am ars o luminiță de ceară, fiindcă inima mea s'a strâns de gândul acela, că trebuia să plec undeva departe de ea. Lăudată să fie Născătoarea de Dumnezeu! eu am tras soartea cea mai mare. Dar pe fratele meu mașter Jean, încă l'au asentat.

L'am aflat plângând când a oftat:

— Mamă, scumpa mea mamă!

— Nu te supăra, Jean, eu sunt orfan!

N'a voit să-mi creadă cuvintelor, când i-am zis:

— Mă duc eu în locul tău.

Perrine a venit sub păr cu ochii plini de lacrimi.

N'am văzut-o nici-când plângând, lacrimile ei erau mai frumoase, decât surăsul. — Mi-a zis:

— Binea-i făcut, ești un băiat bun, du-te Pierre, te voi aștepta.

Stâng, drept, stâng, drept vecinicul cuvânt de tobă! înainte marș! astfel mergeam dela întâia tragere la țintă până la Wagram. Pierre, curaj numai! E aici inimicul! Am văzut și-un șir de focuri. Cinci sute de tunuri au sunat deodată, fumul teribil mă înăbușea, piciorul meu mi-a lunecat însânge.

Am fost cuprins de groază și m'am uitat înapoi.

Înapoia mea acolo era Franța, satul meu și părul, pe care acum din fiecare floare s'a făcut câte un fruct. Mi-am închis ochii și-am văzut pe Perrine, care se ruga pentru mine. Lăudat să fie Domnul! am prins curaj. Înainte, înainte stâng, drept! Țintește, foc! Baionetele sus!

— Ian uite, recrutul se ține bine! Copile cum te chiamă?

— Pierre, Maiestate.

— Pierre, să știi, că te fac sergent major.

Perrine, scumpa mea Perrine trăiască războiul! Războiul pentru mine acum e o zi de sărbătoare. Pentru învingerea unei oștiri e de ajuns, ca să pășești una după alta. Stâng, drept!

Earăș tu ești Pierre?

— Eu, Maiestate.

— Ia-ți o parolă de ofițer.

Aveam de unde să-mi iau de pe umărul morților.

— Mulțămesc, Maiestate!

Înainte pân' la Moscva, dar mai departe nu!

Prin câmpia fără de margini numai cadavrele ne mai arătau drumul, înainte râul, la spate inimicul: de ambele părți moartea.

— Cine va porni luntrea întâi?

— Eu, Maiestate!

— Intotdeauna tu, căpitanul meu.

Și mi-a dat ordul lui de onoare.

Lăudat să fie bunul Dumnezeu! Perrine, scumpa mea Perrine, vei fi mândră cu mine Războiul s'a sfârșit, m'au concediat. Sune acum clopotul de cununia noastră! Drumul e drept că-i lung, dar speranța umblă iute. Dincolo de dealul ăsta e satul meu natal.

— Am cunoscut turnul bisericii, mi se pare, că trag clopotele.

Trag clopotele. Dar păru unde?

Asta e luna florilor și eu încă tot nu observ căpița de flori. Altădată se putea zări din depărtare, da, pe când era. Dar acum a tăiat pomul dragostii mele tinere. Pe el mai erau încă florile, toate florile acelea frumoase; dar acum toate crengile îi erau împrăștiate prin iarbă.

— De ce trag clopotele, Mathieu?

— De cununie, d-le căpitan.

— Mathieu deja nu mă mai cunoștea

— De cununie! E adevărat. Logodnicii au urcat treptele bisericii. Mireasa era Perrine, Perrine a mea cea zimbătoare, acum e mai frumoasă, ca pe vremuri. Fratele meu Jean era mirele.

Am auzit cum povesteau cei din jurul meu: Se iubesc.

Dar Pierre? — i-am întrebat eu.

— Care Pierre? — îmi răspundeau ei.

M'au uitat cu totul.

Am înghenunchiat într'un colț mic din biserică. M'am rugat pentru Perrine și m'am rugat și pentru Jean: pentru tot ce mi-a plăcut. Liturghia s'a sfârșit, am rupt o floare din păr, o sărmană floare veștejită și iarăși am pornit la drum, fără să mai fi privit înapoi.

Lăudat să fie Domnul! să iubesc și vor fi fericiți laolaltă.

— Așadară te-ai reîntors, Pierre?

— Da, Maiestate.

Ești numai de 22 de ani, maior și cavalerul ordului de onoare. Dacă vrei îți dau de soție o contesă.

Pierre a luat dela butonieră floarea veștejită, care a rupt-o de pe pomul tăiat.

— Maiestate, așa e inima mea. Te rog de un loc în front, ca să pot muri, ca un adevărat soldat și un creștin bun.

Și-a primit locul în front. În capul satului e mormântul unui general, care a murit în ziua învingerii, în etate de 22 de ani. În loc de nume numai atâta e scris pe piatra de pe mormânt: »Lăudat să fie bunul Dumnezeu!«

tr. de Valeriu Crișianu.

COLINDE.

Adunate de Valeriu Crișianu.

Doi boiari bătrâni,
Precum s'o rugat,
D-zeu le-a dat
Masă gălbioară
Galbenă de ceară.
În mijloc de masă
Față de mătășă,
Pomul răsărit
Mândru înflorit,
Cu crengi de argint
Mere o rodit.
Boarea le bătea
Jos ele cădea
Gazda le strângea
Și le trimetea
Pe gură de plaiu,
Pe poartă de raiu,
La fată de Craiu.

Auzită dela Ioan Sabău din Fărăgău cott. Cluj.

Sus la dalbu Răsărit
Două stele s'o ivit,
Da zău ele, că nu-s stele,
Că sunt două surorele,
Una râde alta plânge,
Care râde foc aprinde,
Care plânge focu stânge

— Stai tu soră nu mai plânge,
C'am auzit pe tata
Cum o zis cătră maica,
Că pe noi, că ne va da,
Pe una la răsărit
Și pe una la asfințit,
Tot atunci ne-om întâlni,
Tot atunci și iar atunci,
Când o face plopu nuci,
Și răchita mere dulci!

Auzită dela Ioan Moldovan din Craifălău.

Mulțămă vornicului:

Această și prin această
Nașterea să se vestească
Că noi pe unde am fost
Pe deaproape pe departe,
Să-nvățăm puțină carte
Carte și înțelepciune,
Să ne facem haine bune,
Da șubă și comănac,
Că iarna-i greu clopu-n cap,
Nu uitați că șuba-i albă,
Pela noi așa-i de treabă.
Precum stați și ascultați
Așa și bani să ne dați
Mănilă să vi-să-ntindă

— Și de-pungă să se prindă,
Să scoateți câte-un ban doi
Să-ne facem haine noi,
Să putem fugi după vulpe
Vulpea e fiară vicleană,
Și știind, că sutem cătană
S'a ascuns, dup-un butucaș de vie
Pe noi și pe gazdă
Dzeu, amin, ne ție!

Auzită dela L. Steneel din Gârbovița,
de lângă Aiud.
Observare. Șirele acestea le zice vor-
nicul dupăce feciorii gată colinda.

Colinda de seară.

De cu seară cugetară
Florile dalbe*)
Pe la casa cest domn bun
Cest domn bun că îi sfințea
Și lumina le-aprindea
Și 'nainte le eșia
Și din graiu așa-mi grăia:
Voi juni buni colindători
Nu grăbireți d'a veni
C'avem feți și d'adurmiți
Și din greu ș'or d'adurmit
Cu darșeu la căpătăiu

*) Se repetează după fiecare rând.

C'or fost feți-ș' d'a vâna
Și să pot și spăimânta
Și pe voi vor săgeta
Cu săgete erboșete
Turnați voi juni cam 'napoi
Cam 'napoi prin cea grădină
In cea grădină-i și-o stupină
Și-n stupină-i și-o fântână,
Jur împrejur de fântână
Sămănate-ș' busuioace.
Și voi juni de vă plecați
Busuioace vă luați
Și-n fântână le udați
Și 'napoi vă 'nturnați
Răurind împrejurând
Peste feți-și d'ajungând
Că feții s'or pomeni
Și pe voi vor dărui
C'un dar mândru și curat:
Cu colac de grâu curat
C'o spată de gordinac
Ș'un florin nenumărat
Ș'o nchinăm cu sănătate,
Și să-mi fiți voi sănătoși
Sănătoși și veseloși.

CĂRȚI, FOI ȘI REVISTE.

A apărut „Cultura Creștină” An. IV Nr. 19—20 din 1914, revista prof. de teologie din Blaj, cu următorul cuprins bogat și variat: Dr. Alexandru Rusu: Enciclica papală (Cu deosebită considerare la referințele bisericii noastre). Nicolae Popa: „Integer vitae, scelerisque purus” (Pro memoria: † Dr. Augustin Bunea). Dr. Ioan Bălan: Încă ceva despre Biblia românească. Iuliu Maior: O chestie ce trebuie ținută la suprafață (Inițierea unei parohii gr-cat. române în Budapesta). Ariton Migia: Un vechiu document referitor la originea episcopului Atanasie Anghel. Insemnări: Cronică: Cărți și Reviste: Telefon.

A apărut Nr. 1 din „Cuvântul Adevărului” revista Mănăstirii Prislopului, u. p. Hátszeg, cu următorul cuprins: Hristos din ceriuri întâmpinați-l, Dr. Nicolae Brânzău. Predici: Pe Dumineca înainte de Nașterea Domnului, P. Augustin A. Pop. Pe sârbătoarea Nașterii Domnului pe ziua I. Pe sârbătoarea Nașterii Domnului pe ziua II. Pe Dumineca după Nașterea lui Isus Hristos, P. Augustin A. Pop. La Anul nou Virgil Pop. Pe Dumineca înainte de Botezul Domnului Hristos, P. Augustin A. Pop, La Bobotează, Dr. Victor Bojor. Pe Dumineca Vameșului și a Fariseului. Pe Dumineca fiului rățacit. Rubrica pastorală: Cronică: Poșta Redacției.

O recenziune. In ziarul „Ardealul” ce apare in București în Nr. 3 din 2/15 Nov. a. c. sub rubrica „Cărți noi”, scrie următoarele:

„Resărit de Soare” (Tinereța lui Ștefan-cel-Mare) Tablou istoric dramatic în două acte de Ioan Pop Florantin. Editura tipografiei Const. Popp, Făgăraș.

O carte, de o valoare atât istorică cât și literară, a bătrânului octogenar Ioan Popp Florantin. Stilul de o finețe ce numai în opere de artă se întâlnește, face ca citirea să fie curgătoare și mai interesantă. Dar modul cum e scrisă această carte, e cât se poate de ușor, astfel că poate fi înțeles de toți. O românească curată în care neologismele și barbarismele sunt cu totul înlăturate, lăsând cuvintele curat românești și aceea frumoasă nuanțare să predomine peste tot.

Versurile într-o simetrie formată de însuși autorul, dă puțința unei cât se poate de ușoară recitare, dar lucrarea mai prezintă și o deosebită importanță istorică, documentând fapte de la începutul vieții, marelui Voevod, Ștefan-cel-Mare. Describe cu exactitate, amănunțimi ce pe alocuri ne sunt necunoscute, dă o valoare și mai mare lucrării. Ca încheiere, acest volum e un adevărat „Resărit de Soare” în literatura noastră.

Bătrânul scriitor al cărui nume e destul de cunoscut aci și mai cu seamă în străinătate, lucrează și actualmente cu toată vârsta înaintată la multe opere, pe care dacă timpul îi va permite le va da treptat la iveală. Deocamdată autorul va da la lumină o lucrare „Epoeea lui Ștefan-cel-Mare” un capod'operă, care va face multă valvă în lumea intelectuală. Asupra acestei lucrări, însă vom reveni la timp mai pe larg.

Mircea Alexiu.

Deschidere de prăvălie.

Subscrisul aduce la cunoștința On. public, că a deschis în Brașov, strada Hirschler Nr. 2, o

Prăvălie de alimente, și coloniale

unde să capătă zilnic: legume, zarzavaturi, delicatose, fructe sudice, conserve de legumi. DEPOU de pește sărat și proaspăt zilnic. Brânzeturi și unt fin zilnic proaspet. Prețuri ieftine. Serviciu prompt. — Espedarea să face zilnic și cu poșta. — Rog Onor. public de a mă încredința cu prețurile comande.

George Moșoiu.
comerciant.

La tipografia noastră se află de vânzare următoarele:

TIPĂRITURI OFICIOASE BISERICESTI, și școlare, pentru ambele confesiuni: jurnal de casă, protocol de esibite, cont. capit. activ și pasiv, prot. de bună învoire, familiar, de repartiție, de evidente, consemnări, inventare, informațiuni, raționuri, Estrase, testinonii, foaie de emolumente, etc. — Conspete, matricule, matricule pt. botezați, cununați, morți, bugete, foia de dare, despre starea parohiei, cărți de rugăciuni etc.

Tipărituri pentru băncile românești, protocoale de casă, registre de toate formalitățile și altele.

Cântece din vremea veche, culese de Gh. Tulbure. Editura tipografiei C. Popp, Făgăraș. Prețul 40 fill.

Logodna dela Sfântu Ion, dramă populară în 4 acte de Augustin Szilagyi, prețul 1 cor. 20 b., + porto.

Țiganul la pețit, comedie populară într'un act în versuri hazlie, de Emanoil Corfariu cantor. Prețul 16 fill.

Țiganul la popit, piesă teatrală în trei acte în versuri și hazlie, de Em. Corfariu cantor. Prețul 50 fileri. Cine voiește să rădă și când este supărat, să cumpere aceste 2 broșuri. Bani să primesc și în mărci postale, plus 5 fill. porto postal.

In atențiunea diletanților de teatru!

Acum a apărut și să poate căpăta

în editura tipografiei o frumoasă piesă teatrală istorică-dramatică, scrisă de dl profesor în pensiune din București, de origine din Poptelec (Transilvania) de Ioan Pop Florantin, cu titlul:

Resărit de Soare

(Tinereța lui Ștefan-Cel-Mare).

Tablou istorico-dramatic, în 2 acte, în frunte cu clișeul lui Ștefan-Cel-Mare și în text intercalat portretul cu o schiță biografică a venerabilului profesor octogenar. Conține 50 pag. format 8°, — Prețul 60 fill. plus porto.

Să poate comanda la Tipografia lui
CONSTANTIN POPP, în Făgăraș. (Ung.)

